

Postanowienie z dnia 29 października 1999 r.

II UKN 588/99

Wniesienie odwołania od decyzji organu rentowego z uchybieniem terminowi z art. 477⁹ § 1 KPC, spowodowanym zmianą podjętego wcześniej zamiaru poniechania skargi, stanowi zależną od odwołującego przyczynę przekroczenia terminu w rozumieniu art. 477⁹ § 3 KPC.

Przewodniczący: SSN Zbigniew Myszką, Sędziowie SN: Beata Gudowska (sprawozdawca), Jerzy Kuźniar.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 29 października 1999 r. na posiedzeniu niejawnym sprawy z wniosku Danuty M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych-Oddziałowi w K. o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z deportacją do byłego ZSRR, na skutek kasacji wnioskodawczyni od postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 29 czerwca 1999 r. [...]

p o s t a n o w i ł:

o d d a l i ć kasację.

U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 18 maja 1999 r. Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. odrzucił odwołanie Danuty M. od decyzji Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w K. z dnia 15 sierpnia 1999 r. w przedmiocie odmowy przyznania jej prawa do renty kombatanckiej. Sąd pierwszej instancji stwierdził, że odwołanie, pochodzące z daty 11 stycznia 1999 r., jest spóźnione. W rozstrzygnięciu Sąd powołał się na przepis art. 477⁹ § 1 KPC.

Od powyższego postanowienia wnioskodawczyni złożyła zażalenie. Wnosząc o jego uchylenie i merytoryczne rozpoznanie sprawy opisała subiektywne przyczyny zaniechania wniesienia odwołania, wynikające ze zmiany zamiaru co do wytoczenia procesu. Otóż, po uzyskaniu decyzji zrezygnowała z jej skarżenia z powodu niewiary

w wygranie sporu, lecz zamiar ten zmieniła po skorzystaniu z porady prawnej uzyskanej w Związku Sybiraków i złożyła odwołanie.

Sąd Apelacyjny-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie oddalił zażalenie postanowieniem z dnia 29 czerwca 1999 r., które stało się przedmiotem kasacji.

Kasacja wnioskodawczynie została oparta na podstawie naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisu art. 477⁹ § 1 KPC przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 477⁹ § 1 KPC odwołanie od decyzji organu rentowego wnosi się na piśmie do organu, który wydał decyzję, w terminie miesiąca od doręczenia odpisu decyzji. Odwołanie wniesione po tym terminie jest bezskuteczne (art. 167 KPC) i podlega odrzuceniu (art. 477⁹ § 3 KPC).

Według ogólnych reguł procesu pismo spóźnione może być skutecznie wniesione ponownie po uzyskaniu przez stronę przywrócenia terminu do jego wniesienia (art. 168 KPC). W odrębnym postępowaniu w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych postępowanie o przywrócenie terminu w odniesieniu do odwołania, czyli pisma wszczynającego postępowanie, nie jest stosowane. Sąd z urzędu, w trakcie wstępnego badania sprawy, dokonuje nie tylko sprawdzenia zachowania przez stronę terminu do wniesienia odwołania, ale także - w przypadku stwierdzenia opóźnienia - ocenia jego rozmiar oraz przyczyny. Sąd ma dyskrecyjną możliwość potraktowania spóźnionego odwołania tak, jakby zostało wniesione w terminie. Może tego dokonać pod warunkiem uznania, że przekroczenie terminu nie jest nadmierne oraz że nastąpiło z przyczyn niezależnych od skarżącego. Stosownie do oceny tych okoliczności odwołanie odrzuca albo nadaje mu bieg.

Sąd Apelacyjny, dokonując takiej oceny w rozpoznawanej sprawie, prawidłowo stwierdził rażące uchybienie terminowi przepisanejmu do wniesienia odwołania, w dodatku nie znajdując dla niego usprawiedliwienia.

Nadmiernego spóźnienia odwołania od decyzji organu rentowego nie usprawiedliwia bowiem oświadczenie strony o rezygnacji z wniesienia środka prawnego wobec niewiary w pozytywny skutek procesu. Jest to zawinione i niczym nie usprawiedliwione zaniechania czynności procesowej, które wynika z nagannego zanied-

bania własnych spraw, nieprzykładania do nich stosownej staranności oraz troskliwości. Działanie takie stanowi zależną od odwołującego przyczynę przekroczenia terminu w rozumieniu art. 477⁹ §3 KPC, po którym odwołanie ulega odrzuceniu.

Wprawdzie Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 14 lutego 1996 r., II URN 63/95 (OSNAPiUS 1996 nr 17, poz. 256) przyjął, że pojęcie niezależnych od strony przyczyn uchybienia terminowi jest sformułowaniem szerszym od "braku winy strony" w rozumieniu art. 168 § 1 KPC i pozwala na uwzględnienie także niektórych przyczyn zawinionych, to jednak - zdaniem składu Sądu Najwyższego orzekającego w niniejszej sprawie - okoliczności rozpoznawanego przypadku stanowiąc nie usprawiedliwiają opóźnienia wnioskodawczyni.

W tej sytuacji Sąd Najwyższy orzekł, na podstawie art. 393¹² KPC, jak w sentencji.

=====